

ski (Kościół Prawosławny), J.E. Ks. Bp Zdzisław Tranda (Kościół Ewangelicko-Reformowany) i Dyrektor Generalny Towarzystwa Biblijnego w Polsce Pani Barbara Enholz-Narzyńska (Towarzystwo Biblijne w Polsce). Zebranie KKTB zakończono modlitwą i błogosławieństwem.

N E K R O L O G

Ks. Jerzy Chmiel

ŚP. KS. FRANCESCO VATTIONI (1922–1995)

Biblista i orientalista włoski, ks. prałat Francesco Vattioni urodził się 3.II 1922 r. w miejscowości Orzinuovi, koło Brescii. Szkołę podstawową, gimnazjum i liceum oraz studia teologiczne w diecezjalnym seminarium duchownym odbył w Brescii, pięknym mieście w Lombardii, u stóp Alp Bergamskich, starożytnym mieście Brixia, założonym już w VI wieku przed Chr. przez Gallów. Wyświęcony na kapłana 17.III 1945 r., został posłany na studia do Rzymu, gdzie w latach 1946–1949 uzyskał na Papieskim Ateneum Angelicum (dziś uniwersytecie) licencjat teologii. W tym też czasie studiował jako hospes na wydziale orientalistycznym Papieskiego Instytutu Biblijnego (Biblicum), by następnie w latach 1949–1952 zdobyć tamże licencjat nauk biblijnych.

Od 1955 r. zaczął pisywać do czasopism naukowych. W latach 1958–1960 był redaktorem „Rivista Biblica” i pracował przy tłumaczeniu Starego Testamentu dla Sacra Bibbia w wyd. Mariettiego. W latach 1969–1971 otrzymał zlecenie pracy przy rewizji tekstu oficjalnego przekładu biblijnego Konferencji Episkopatu Włoch. Od r. 1968 pracował przy poprawie tekstu Wulgaty w ramach Papieskiej Komisji dla Neo-Wulgaty. W r. 1974 kierował edycją włoskiej wersji Biblii Jerozolimskiej dla Edizioni Dehoniane w Bolonii i wydawnictwa Borla.

Brał udział w naukowych podróżach na Bliski Wschód, zajmując się badaniami epigraficznymi z dziedziny semitystyki, co było wręcz jego naukową pasją.

W r. 1967 został prywatnym docentem (libera docenza) filologii biblijnej i przez 5 lat prowadził lektoraty języka hebrajskiego, aramejskiego i greki biblijnej w wydziale humanistycznym Uniwersytetu Rzymskiego. Od r. 1977 do swojej emerytury w r. 1992 pracował w Instytucie Orientalistycznym w Neapolu zrazu jako profesor zaproszony (incaricato), a na-

stępnie jako profesor zwyczajny języka i literatury hebrajskiej biblijnej i średniowiecznej.

Do końca życia zawsze czynny mimo trudności respiratoryjnych, brał aktywny udział również w duszpasterstwie przy rzymskim kościele S. Lorenzo in Lucina.

W listopadzie 1995 r. wskutek powikłań chorobowych związanych z odychaniem został hospitalizowany w rzymskim szpitalu S. Giacomo. Prosił, by go przewieziono do rodzinnej ziemi bresciańskiej, pragnął tam, w swoim rodzinnym gnieździe, złożyć swoje kości. Spełniono jego życzenie i tam też w szpitalu Gussago, k. Bresci, dokończył pracowitego żywota 13.XII 1995 r. *Fidelis servus et prudens*..

Spośród spuścizny naukowej ks. prof. Vattioniego na szczególną uwagę zasługuje niezwykle wydawnictwo, a mianowicie 21 tomów (plus 2 suplementy) serii wydawniczej „Sangue e antropologia”, której był redaktorem naukowym. Seria ta była pokłosiem ośmiu sympozjów organizowanych przez Centro Studi Sanguis Christi, którego sponsorem jest Zgromadzenie Misjonarzy Najświętszej Krwi i Pia Unione del Preziosissimo Sangue (Rzym, Via Narni 29). Wydawnictwo to jest bogatą dokumentacją naukową dotyczącą tematu roli Krwi Jezusa w dziele zbawienia. Obejmuje około 500 artykułów pióra ponad 200 autorów, wśród których często pojawia się nazwisko Vattioniego.

Oto bibliograficzny opis tych tomów:

- *Sangue e antropologia biblica*, I–II, Roma 1981
- *Sangue e antropologia nella patristica*, I–II, Roma 1982
- *Sangue e antropologia nella letteratura cristiana*, I–III, Roma 1983
- *Sangue e antropologia nella liturgia*, I–III, Roma 1984
- *Sangue e antropologia riti e culto*, I–III, Roma 1987
- *Sangue e antropologia nella teologia*, I–III, Roma 1989
- *Sangue e antropologia nella teologia medievale*, I–III, Roma 1991
- *Sangue e antropologia nel Medioevo*, I–II, Roma 1993.

W przygotowaniu jest tom zawierający posthuma Francesco Vattioniego.

Ks. profesor Francesco Vattioni, kapłan i uczony, tak jak Jego Święty Patron *pauper et humilis*, był przyjacielem polskich teologów, zwłaszcza biblistów studiujących i mieszkających w Rzymie. Dlatego należy Mu się to pośmiertne wspomnienie w polskim periodyku biblijnym.

Requiescat in pace in expectatione resurrectionis!

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL

R E C E N Z J E

Satelitarny atlas Ziemi Świętej, Ilustrowany suplement do Student Map Manual. Tom I. Zdjęcia i kartografia satelitarna Richard Cleave. Przekład: Bogusław Dąbrowski. Rohr Productions Nikozja, Cypr. Levant